

Könyvtár és találkahely a körúton

A FSZEK Körúti Könyvtár közösségi terei és rendezvényei

2021. szeptember 1-jén nyitotta meg kapuit a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár legújabb tagkönyvtára, a Körúti Könyvtár. A könyvtár a belvárosban, a VI. kerületben, a Teréz körúton található, ahol adott a kitűnő közlekedési lehetőség, a nagy forgalom. Az eleve könyvtárnak átalakított új, többfunkciós intézményt a 21. század kihívásainak és elvárásainak megfelelő módon tervezték és kiviteleztek. A korszerű, akadálymentesített könyvtárban önműködő ajtók, lift, mozgáskorlátozottaknak külön wc található. Már az utcáról, villamosról is jól látszik a hatalmas ablakokon keresztül a designelemekkel ellátott, letisztult tér, amely heti 50 órában, 700 nm-en várja az olvasókat.

A könyvtár állománya

A Körúti Könyvtár jogutódja a 2018-ban megszűnt Andrassy úti könyvtárnak és a 2021 júliusában bezárt Kertész utcai könyvtárnak. Az új könyvtár alapállománya a két valamikori könyvtár dokumentumaiból áll. (1. ábra)

Az állományunk jelenleg 27,260 dokumentumot tartalmaz, de az új beszerzéseknek köszönhetően a könyvek száma folyamatosan emelkedik. Még a nyitás előtt az elavult, korszerűtlen könyveket leselejteztük, és új műveket vásároltunk. A megrendelt könyvek összetétele is megváltozott, szélesebb körben szerzeményezünk szakirodalmat. Nagyobb hangsúlyt kaptak a társadalomtudományhoz tartozó könyvek, bővítjük az idegennyelvi állományt, az útikönyveket, és a helytörténeti könyvek kínálatát is.

Gyarapítjuk a kortárs szépirodalmi műveket (magyar és világirodalmi műveket egyaránt) így kurrensebb lett a könyvtár kínálata. Folyamatos az olvasói igények felmérése, a dezideráta könyvek beszerzésre kerülnek.

Nagyon elavult volt a Kertész utcai könyvtár nyelvkönyvállománya, és kevés nyelv szerepeltette magát a kínálatban. A revízió után nyelvkönyveink, szótáraink megújultak, és eddig a könyvtár kínálatában nem létező nyelvekből (olasz, spanyol) is vásárolunk nyelvkönyveket. A külföldi olvasókra építve magyar nyelv, mint idegennyelv könyvek beszerzése is megkezdődött, és a kétnyelvű szépirodalmi művek kínálata is nőtt.

Az állomány nem tartalmaz gyermekirodalmat, a Liszt Ferenc téren található Gyermekkönyvtár miatt csak tini könyveket és kötelező irodalmat szerzeményezünk a középiskolás korosztály számára.

A könyveken kívül több mint 500 DVD, 30 féle periodika és 3 napilap áll az olvasók rendelkezésére. (2. ábra)

1. ábra A könyvtár olvasóterei a földszinten és a galérián találhatóak; Fotó: FSZEK

2. ábra Az utcáról is jól látható DVD-gyűjteményből még ma is kölcsönöznek filmeket; Fotó: FSZEK

A könyvtár informatikai újdonságai

A könyvtár rendelkezik kölcsönzőgéppel és Lockerrel (könyvszekrény). Az önkiszolgáló kölcsönző lehetővé teszi, hogy az olvasók könyvtáros igénybevétele nélkül kölcsönözzenek, illetve visszavegyék az általuk kikölcsönzött könyveket. Tapasztalatunk szerint nemcsak a fiatalabb korosztály, hanem az idősebbek is élnek a lehetőséggel.

A Lockerből az előjegyzett könyveket szintén önkiszolgáló módon vehetik át az olvasók a könyvszekrény által küldött kód alapján. Mindkettő használatához szükséges volt a könyveket RFID-taggal ellátni. Az RFID-tag állományvédelmi szempontból is fontos, hiszen egyrészt az esetleges lopásokat próbáljuk ezzel kiküszöbölni, másrészt állományellenőrzés szempontjából is nagy segítség, mivel nem kell a könyveket a polcra levenni, a kézi RFID-olvasó használatával egy-két nap alatt megtörténik a leltár. (3. ábra)

A könyvtár szolgáltatásai

A könyvtár átadása előtt készült egy szakmai anyag, abban azt vizionáltuk, hogy a Körúti Könyvtár színvonalas könyvtári szolgáltatásokat nyújtó, multifunkciós, kulturális és közösségi találkozóhely lesz, ami egyszerre kínálja a hagyományos könyvtári szolgáltatásokat, ugyanakkor új típusú szolgáltatások is lesznek. Úgy érezzük, hogy az elmúlt időszakban sikerült mindezt megvalósítani.

A könyvtárnak vannak olyan szolgáltatásai, amelyek minden tagkönyvtárban megtalálhatók és vannak, amelyek leginkább csak a Körúti Könyvtárra jellemzőek. Utóbbira példa a hírlevél. Minden olyan olvasó, aki feliratkozott hírlevelünkre rendezvé-

3. ábra Előjegyzett könyv átvétele a Lockerből (könyvszekrényből); Fotó: FSZEK

nyeinkről értesítést kap. Mostanra 190 fő regisztrált, de a szám folyamatosan emelkedik. Az aktuális program előtt emlékeztetőt is küldünk az olvasóknak. Olyan népszerű eseményeink vannak, hogy várólistát kell nyitnunk a programok előtt. A közönség közül többen dicsérték a professzionálisan működtetett hírlevelünket.

Másik példa a könyvtárshop, ami a múlt év végén valósult meg. Azóta már több tagkönyvtárban is lehet vásárolni különböző ajándéktárgyakat, melyeken a FSZEK-logó vagy a Palota grafikája található, de könyvtárunkban a FSZEK szervezetéhez tartozó Városháza Kiadó könyvei is megvásárolhatók. Úgy helyeztük el a vitrint, hogy jól látható legyen az utcáról is, többek a kirakatban található tárgyak miatt térnek be a könyvtárba. Az idén már a Körúti Könyvtár fotójával, grafikájával ellátott tárgyak: bögre, vászontáska, hűtőmágnes is vásárolható. (4. ábra)

Az új szolgáltatások közül az önkiszolgáló kölcsönzést hamar megszerették az olvasók. A Lockernek sajnos nem kielégítő a forgalma, ha az épületen kívül helyeznénk el, és így nyitvatartástól függetlenül is át lehetne venni az előjegyzett könyveket, biztosan nagyobb lenne a kihasználtsága.

A könyvtár terei – olvasói tér

A könyvtárba belépve balra fotocellás ajtón túl található a földszinten és a galérián a könyvtár, itt vannak a könyvek, folyóiratok, DVD-k. A földszinten az úgynevezett szórakoztató irodalom, az újdonság könyvek heti válogatója, a folyóirat-olvasó sarok, kölcsönzőpult, öltözőszekrények találhatóak, a galérián a szépirodalom, idegen nyelvi állomány, tini irodalom és szakirodalom várja az olvasókat. Szintén a galérián található az olvasóterem, itt vannak a tanulóboxok és az adatbázist és katalógust tartalmazó számítógépek. (5. ábra)

4. ábra Könyvtárshop, ami az utcáról is becsalogtja a járókelőket; Fotó: FSZEK

5. ábra Galérián kapott helyet a könyvtár olvasóterme; Fotó: FSZEK

A könyvtár terei – Társalgó

A bejárati ajtótól jobbra, a földszinten helyezkedik el a közösségi tér, ami már a tervezéskor része volt a könyvtárnak. A Társalgó igazi közösségi színtérré alakult, nemcsak tanuló párok használják a teret, hanem találkozási pont is, sokan itt bonyolítják a megbeszéléseiket, de már rádióinterjú felvételére is volt példa. Mára már elmondható, hogy a Társalgó is szerves része a könyvtárnak, azok az olvasók, akik saját eszközön tanulnak online, vagy tanár segítségével, eleve ebben a térben foglalnak helyet, mert itt nem probléma, hogy hangosan folyik az oktatás. Ugyanígy tesznek a "tanulópárok" is, akik egyre többen jönnek hozzánk. A beiratkozott külföldi diákok is ebben a térben tanulnak magyarul. A Társalgóban található egy TV, amire ki tudjuk vetíteni a Rendezvényteremben zajló programot, eseményt, erre a pandémia időszakában volt példa.

Szintén itt kapott helyet a Locker (könyvszekrény), ami az előjegyzésben lévő könyvek átvételi pontja.

A Társalgóban napi szinten tartózkodnak a szociálisan hátrányos helyzetben lévő emberek. Jellemzően a reggeli nyitáskor érkeznek, és délután, ahogy egyre több olvasó, rendezvénylátogató érkezik, távoznak onnan. (6. ábra)

6. ábra Társalgó, mint közösségi színtér; Fotó: FSZEK

A könyvtár terei – Rendezvényterem

A tagkönyvtárak közül egyedül a Körúti Könyvtár rendelkezik olyan rendezvényteremmel, mely nem az olvasói térben helyezkedik el, ezért a nyitvatartási idő alatt és azon túl is helyet adhat közösségi programoknak.

Alkalmas akár kis létszámú színházi előadások, koncertek, ismeretterjesztő előadások, könyvbemutatók megtartására, de kiállító- és konferenciaterként is használható. A pincszinten található Rendezvényterem kitűnő hangtechnikával, nagyon jó akusztikával, projektorral rendelkezik. Az utóbbi falraszerelt, távirányítható és wifivel is működik. A terem padlójában 11 db süllyesztett 220 V dugaj van elhelyezve, így oktatáskor is mindenki tölteni tudja a saját laptopját. A terem hatalmas lámpatestje is különböző módon állítható, a rendezvény típusának megfelelően variáljuk a fényt. A professzionális eszközök segítségével igazán színvonalas programok megrendezésére van lehetőségünk. (7. ábra)

Funkcionális enteriőr

A könyvtár több funkciót is betölt, ennek megfelelően a különböző tereknek különböző rendeltetése van, amihez igazodik a bútortzat is.

A könyvtári részben is a különböző igényeknek megfelelő módon vannak kialakítva az olvasói terek, és ennek megfelelőek a bútorok is. A folyóiratolvasó-sarokban kanapé található "dohányzóasztallal", zöld növényekkel, ezzel az otthonosságot próbáltuk leképezni, a könyvtár ablakainak belső részében kisebb körasztalok és forgós színes fotelek kaptak helyet. (8. ábra)

7. ábra Szecesszió a nagyvilágban című művészettörténeti előadás egy pillanata a Rendezvényteremben; Fotó: FSZEK

A galérián önálló munkaállomások találhatóak egyszemélyes asztalokkal és székekkel, mindegyik mellett csatlakozásra alkalmas dugaj. Itt találhatóak a tanulóboxok is (5 db), ahol méginkább a környezet kizárásával tud megvalósulni az önálló tanulás. Az egyszemélyes boxokban szintén van csatlakozási lehetőség. (9. ábra) Ezek annyira közkedveltek, hogy a nap folyamán először a boxok "fogynak" el, utána ülnek csak az olvasók az egyszemélyes asztalokhoz. Az olvasóteremben összetolt egyszemélyes asztalokhoz lehet leülni, így alkalmas a terem csoportos, közös munkavégzésre, de könnyen variálható, ha más elrendezésre van szükség egy-egy alkalommal.

8. ábra Az olvasók szívesen időznek egy-egy napilappal, heti lappal a folyóiratolvasó-sarokba; Fotó: FSZEK

9. ábra A közkedvelt tanulóboxok egyike; Fotó: FSZEK

Népszerűek a könyvtárban található babzsákok is, ezek keményebb tömítő anyagot tartalmaznak, emiatt fotelként is funkcionálnak, így az idősebb korosztály is szívesen olvasgat bennük. Ezeknek nincs fix helye, mivel könnyűek, az olvasók hozták-viszik a polcok között.

A Társalgóban nagyobb körasztalokat helyeztünk el, itt kisebb csoport is le tud ülni karfás fotelekben egy-egy asztalhoz. (10. ábra)

A bútorok vásárlásánál figyeltünk az összképre. A világoszöld, szürke és fehér szín dominál, ezekhez illeszkedik a szőnyeg, a kövezet, a paraván stb. színe is. Kivételt a narancssárga babzsákok jelentenek, amelyek üde színfoltok a könyvtárban.

A Rendezvényterem több funkciót is betölt, ezért oly módon vásároltuk a bútorokat, hogy minden igényt kielégítsenek. A 80 nm-es, 50 főt befogadó terem rendelkezik 50 rakásolható, kárpitozott székekkel, az értekezletek, oktatások miatt az asztalok különböző méretűek. A rendezvények sajátosságai miatt a termet napi szinten rendezzük át, a bútorokat a teremhez tartozó raktárban tároljuk.

Rendezvénytermünkben folyamatosak a képzőművészeti kiállítások is. Professzionális paravánrendszert vásároltunk erre a célra, ami több szempontból is szerencsés, mivel nemcsak a falon, síkban, hanem a térbe állítva is létre tudunk hozni izgalmas kiállításokat. Nem utolsó szempont az sem, hogy mobil, szükség esetén elbontható, vagy más térbe helyezhető. (11. ábra)

A teremhez tartozik egy művészöltöző is, ahol kényelmes kanapé, asztal, szék, tükör biztosítja a fellépőknek a rendezvény előtt a felkészülést, a nyugodt koncentrációt.

A könyvtár olvasóközönsége

A tagkönyvtárak esetében a beiratkozott olvasók döntő többsége az adott kerület lakóiból áll.

A nyitás előtt mi is úgy gondoltuk, hogy alapvetően a VI. és VII. kerületi olvasók lesznek majd jelen a könyvtárban, a jogelőd könyvtárak olvasóira számítottunk leginkább. Közülük valóban sokan olvasóvá váltak a Körúton is, de a beiratkozott olvasók nagy része nem a két kerület lakóiból tevődik össze. Mivel kitűnő közlekedés mentén helyezkedik el a könyvtár, az ún. átjáró forgalomnak köszönhetően az agglomerációban élő, és más kerületben lakók vannak többségben.

10. ábra Az Ifjúsági Könyvklub heti rendszerességgel ülésezik a Társalgóban; Fotó: FSZEK

11. ábra Térbe állítható mobil paravánok. A fotón az ÓBudaPest karikatúra kiállítás rajzai, grafikái láthatók; Fotó: FSZEK

Ez a jövőben valószínűleg változni fog, mert a VII. kerületi Önkormányzat támogatásával minden erzsébetvárosi lakos 50%-os beiratkozási kedvezményt kap, míg a terézvárosi önkormányzat a 62 év fölötti nyugdíjasoknak kedvez ingyenes beiratkozási lehetőséggel.

2021. szeptember 1-től összesen 7439 fő iratkozott be könyvtárunkba. Már a nyitás utáni hónapokban is jeleztük, hogy azt tapasztaljuk, hogy más olvasói szokások vannak jelen, mint bármelyik másik tagkönyvtárban. A beiratkozott olvasók legnagyobb csoportját az aktív dolgozók alkotják, de szép számmal vannak jelen a nyugdíjas korosz-

12. ábra Erasmus-ösztöndíjas külföldi hallgatók beiratkozása a könyvtárba; Fotó: FSZEK

tályhoz tartozók is. Nagy számban képviselik magukat a felsőoktatási intézményben tanuló diákok, akiknek a fele külföldi állampolgár. Ők a saját számítástechnikai eszközükön dolgoznak/tanulnak, de könyvet nem kölcsönöznek, ezért a napi forgalmi adatokban sem jelennek meg. (12. ábra)

Az állomány összetételénél már említettük, hogy a 14 év alatti korosztály nem célközönsége könyvtárunknak, nincs gyermekolvasónk.

A középiskolás korosztályra már számítunk, tini könyveket szerzeményezünk és a kötelező irodalmak is megtalálhatók a könyvtárban. A kerületi középiskolák felfedezték könyvtárunkat, megszáporodtak a könyvtárbemutatók, és a beiratkozók is. Nagy örömünkre már van a korosztály számára könyvklubunk is, heti rendszerességgel dolgoznak fel egy-egy szépirodalmi alkotást. Ők jellemzően a Társalgóban tartják összejöveteleiket.

A kötelező iskolai közösségi szolgálat tekintetében kiemelt hely a könyvtár, folyamatos a diákok jelenléte. Pecsételnek, RFID-tag ragasztását végzik, a szakjelzeteket, Cutter-számokat pótolják a könyverinceken. Kitelepült rendezvényeken játékokat vezetnek, kézműves foglalkozásban segítkeznek.

Együttműködések, kapcsolatok a rendezvények vonatkozásában

Könyvtárunk munkáját a fenntartó Fővárosi Önkormányzat biztosítja. Az állományfejlesztés nagy része általuk valósul meg, rendezvényekre azonban nincs fedezet, pályázatokból, együttműködési kapcsolatok révén van esélyünk programszervezésre. Az elmúlt egy évben több intézménnyel, szervezettel dolgoztunk együtt, de folyamatos a kapcsolat-

felvétel kulturális létesítményekkel. A legfontosabb rendezvénytámogatónk a VI. kerületi Önkormányzat. A terézvárosi Idősügyi Tanács olyan rendezvényeket támogat, amelyeknek célcsoportja a nyugdíjas korosztály. Cserébe a Benczúr utcai idősek klubjának minden ilyen jellegű rendezvényre 15 főre biztosítunk helyet és házhoz viszünk könyvet olyan klubtagoknak, akik már nem képesek könyvtárba járni.

Csatlakoztunk több olyan kezdeményezéshez is, melynek segítségével rendezvényeket valósíthatunk meg. Regisztráltunk a 'Köszönjük, Magyarország!' kezdeményezéshez, így ennek keretében két rendezvényünk jöhetett létre. Csatlakoztunk a 'Bach Mindenkinek' fesztiválhoz, így tavasszal komolyzenei kamarakoncertnek adtunk helyet.

Együttműködés keretében rendeztünk kiállítást és előadást a fenntarthatóság témakörében is. A Budapesti Goethe Intézet könyvtárával olyan német nyelvű könyvekből rendeztünk kiállítást, amelyek a fenntarthatósággal foglalkoznak. A kiállításhoz kapcsolódóan egy előadást is közösen szerveztünk a Goethe Intézet munkatársaival.

Több könyvbemutatót szerveztünk a Magyar Idegenvezetők Egyesületével közösen. Helytörténeti előadásorozatunk pedig a Budapesti Városvédő Egyesület jóvoltából valósult meg.

Kitűnő a kapcsolatunk a kerületben található Eötvös10 kulturális intézménnyel. Tavasszal a kerületi szépíróverseny zsűrijében vettünk részt, nyáron a Terézvárosi Fesztiválon kaptunk kitelepülési lehetőséget. A jövőben a középiskolás korosztály számára szeretnénk közösen rendhagyó irodalomórákat szervezni.

Kommunikáció

Ahhoz, hogy egy rendezvénynek közönsége is legyen, szükség van kommunikációra, marketingre. Egy új könyvtár számára mindez nélkülözhetetlen.

A különböző médiumoknak köszönhetően sokan szereztek tudomást a leendő könyvtárról, az építkezés folyamatáról. Központi helyet foglalt el a híradásokban a könyvtár nyitásáról szóló minden egyes interjú, képes beszámoló. Leggyakrabban a kerületi újság adott hírt rólunk, de szerepeltünk a Kossuth Rádióban, a Tilos Rádióban és a Duna TV-ben is. Megjelent írás a Könyv Könyvtár Könyvtáros című szakmai lapban is.

Természetesen mi is mindent elkövetünk azért, hogy minél több helyen elérhetőek legyünk. Önálló honlappal nem rendelkezünk, de a FSZEK honlapján már a nyitástól kezdve színes fotókkal, könyvtártörténettel vártuk az oda látogatókat. Célunk, hogy mindig friss információt, színes, figyelemfelkeltő dolgokat tegyünk közzé. Programjaink plakátjai mindig időben kikerülnek a honlapra, és ha betelt egy adott esemény férőszáma, azt is jelezzük. Több új rovatot indítottunk. A Rendezvényarchívumban programjainkról olvashatnak képes beszámolókat az érdeklődők. Ennek kettős funkciója van, egyrészt valóban archiváljuk a könyvtárban történeteket, másrészt informáljuk egy-egy estről azokat is, akik nem voltak jelen, és bízunk abban, hogy a következő alkalommal már ők is a közönség soraiban foglalnak helyet.

Már a könyvtár megnyitása előtt létrehoztuk Facebook oldalunkat, ahol kezdetben a költözésről, a könyvek polcokra helyezéséről, a dekorálásról értesítettük a leendő olvasókat.

Azóta havonta legalább 40 posztot közzéteszünk, ezek leginkább könyvtárunk állományához és a rendezvényekhez köthető posztok. Láthatólag sokan kíváncsiak ránk, minden hónapban 10 000 fölötti elérést produkálunk, az oldal követőinek száma is folyamatosan emelkedik.

Fontosnak érezzük, hogy a fiatalabb korosztályt is elérjük, ezért az Instagram oldalon is jelen vagyunk. Mind többen szereznek információt könyvekről a Moly.hu oldalon, ezért megtalálhatóak vagyunk ott is. Az új könyveken kívül a nálunk tartott eseményekre is felhívjuk a figyelmet.

Elindítottuk a már emlegetett hírlevelünket. A rendezvény előtt egy hónappal értesítjük a hírlevélre feliratkozókat és 3 nappal az esemény előtt emlékeztetőt is küldünk.

A kölcsönző térben és a társalgóban található egy-egy TV, a kijelzőn a rendezvények plakátjai váltják egymást, így helyben figyelemfelkeltőbb egy-egy esemény reklámja, mintha csak plakátot tennénk ki a kölcsönzőpultra.

Egy professzionális fényképezőgép segítségével nemcsak az eseményeket tudjuk archiválni, hanem különleges alkalmakra videókat is készítünk.

Létfontosságú, hogy a hagyományos reklámfelületeken is jelen legyünk, mert az idősebb korosztály döntő többsége még ezeken a csatornákon keresz-

tül tájékozódik. A könyvtárban plakátokon, szórólapokon tesszük közzé programjainkat. A könyvtár előtti forgalmas utcafronton megállítótáblát helyeztünk el, ebben mindig friss információk olvashatók a rendezvényekről, közérdekű tudnivalókról. Próbálunk figyelemfelkeltő plakátokat készíteni. Láthatólag jó ötlet volt a tábla, nagyon sok járókelő megáll, és értesül ily módon egy-egy programról.

Sokat számít az is, hogy rendezvényeinkről hírt ad a helyi lap, a kerületben sok idős nyugdíjas él, akik még nem az online térből nyerik az információt, így az ingyenesen hozzáférhető magazin az egyetlen forrás számukra.

Közönségprogramok

A Rendezvénytérben folyamatosan van lehetőségünk közönségprogram szervezésére. Léteznek már állandó rendezvényeink, foglalkozásaink is, műfajilag visszatérő események, és tervezünk új kezdeményezéseket is. Hetente 2-3 eseményünk van, de néha a hét minden napjára jut egy-egy program.

Havi rendszerességgel működik az "Olvasóklub". Egy korábban szerveződött csoportot fogadtunk be, de azóta új tagokkal bővült a társaság. Jelenleg 15-20 fő jelenik meg egy-egy alkalommal. A nyugdíjas korosztály képviselteti magát a klubban, közel egy évtizede együtt olvasnak, és dolgoznak fel egy-egy szépirodalmi művet. (13. ábra)

"Ifjúsági Könyvklub" is működik a könyvtárban, középiskolások egy csoportja heti rendszerességgel beszél meg egy-egy szépirodalmi művet, amit előzőleg mindegyikük elolvasott. A nagyon jókedélyű fiatalokat öröm látni, ahogy együtt "dolgoznak" a könyvtárban.

13. ábra Az Olvasóklub havonta tartja összejöveteleit a Rendezvénytérben; Fotó: FSZEK

Fontosnak érezzük, hogy olyan közösségek szerveződjenek, akik kezdetből a könyvtárhoz kapcsolódnak, erre példa az irodalomterápia. A foglalkozás havi rendszerességgel működik, azok a felnőttek vesznek részt a rendezvényen, akik nyitottak a szépirodalomból kiinduló terápiás beszélgetésre. Kiscsoportos foglalkozást terveztünk, hiszen fontos, hogy minden résztvevő megnyíljon, kiépüljön a bizalom egymás iránt. Az érdeklődés olyan nagy, hogy korlátozni kellett a foglalkozáson részt vevők számát. A csoport nyitott, ezért az állandó tagokon kívül mindig érkeznek új résztvevők is, sőt hospitálásra is volt már példa. Ősztől két csoport indul, egy zárt és egy nyílt, így bízunk benne, hogy megszűnik a várólista.

A csoporton belül informális kapcsolatok is kialakultak, ezek már túlmutatnak a könyvtár falain, többen együtt járnak színházba, megismerték egymás családját, a beszélgetések kapcsán kiderült, hogy ki mivel foglalkozik, milyen hobbija van stb. Ezek mentén új kezdeményezések születnek, ami egy új rendezvényt hoz, más közönséget, közösséget. Így jött létre a "Zene nemcsak füleimnek" komolyzenei beszélgetős estünk. A foglalkozás vezetője irodalomterápiára járt, amúgy a Zeneakadémia magánénekes, aki szívesen tartott volna zeneelméleti beszélgetéseket. Mára már havi rendszerességgel működik az est, ami köré egy új közönség szerveződött.

Közönségprogramok, ismeretterjesztés, rendezvények

A könyvtár a belvárosban található, színházak, a Zeneakadémia, kulturális intézmények szomszédságában. Természetesen nem tudunk ezekkel az intézményekkel versenyezni, nem is ez a cél. Viszont a környék intézményei egyfajta kulturális nívót is jelentenek, amit nekünk is figyelembe kell vennünk a programok szervezésénél. Ráadásul jól bejáratott intézmények közé kellett beékelődnünk, megtalálni azokat a programokat, amik bevonzák a közönséget a könyvtárba. A mai napig kísérletezünk, újabb és újabb műfajú rendezvényeket szervezünk. Egy új típusú program végén mindig monitorozunk, és utána döntjük el, hogy legyen-e folytatása. Példa erre a közelmúltban lezajlott könyvkötő workshop, ami a közönség tetszését annyira elnyerte, hogy ősszel három rész-

ből álló sorozatot indítunk, különböző könyvkötő technikákat sajátíthatnak majd el a résztvevők.

Mivel egy új, ismeretlen intézménybe kellett becsalogatni a közönséget, kezdetben műfajtól függetlenül olyan előadókat hívtunk, akikről tudtuk, hogy nagy népszerűségnek örvendnek. NKA-pályázati forrásból író-olvasó találkozókat rendezünk, így az első negyedévben minden hónapban egy-egy elismert író volt a vendégünk.

Több olyan sorozatunk is van már, ahol eredetileg az előadót egy alkalomra hívtuk, majd a közönség igényére, javaslatára több részből álló estet szerveztünk. Jó példa erre a szecesszió stílusban épült házakról szóló előadásorozat.

Könyvtárunkban folyamatosak a könyvbemutatók. Érdekes, hogy az első pillanattól fogva keresnek minket a szerzők, kiadók, így nem a mi megkeresésünkre valósulnak meg az estek, de a szervezés igen. Arra is volt példa, hogy egy jól sikerült bemutató után a kiadó további könyveit is nálunk népszerűsítette. Nem csupán szépirodalmi könyveknek adunk teret, hanem ismeretterjesztő szakkönyveknek is.

Félve rendeztük meg az első komolyzenei koncertet, de itt is biztosra mentünk. A Budapesti Fesztiválzenekar művészei léptek fel nálunk kamarazenével, nagy sikerrel. Azóta több koncertet szerveztünk már, mindig nagy volt az érdeklődés. Mára rendszeresek a komolyzenei kamarakoncertek, a terézvárosi Idősügyi Tanács finanszírozásával a MÁV Szimfonikus Zenekar művészei negyedévente lépnek fel nálunk. Idén csatlakoztunk a Bach Mindenkinék fesztiválhoz is, ennek keretében is nagyszerű Bach kamarakoncert, sőt hangszerbemutató is volt a könyvtárban. (14. ábra)

14. ábra A Budapesti Fesztiválzenekar művészeinek kamarakoncertje a Rendezvényteremben; Fotó: FSZEK

2023-ban a Könyvfőváros programsorozaton belül olyan események is megvalósulnak könyvtárunkban, amelyek nem a mi megkeresésünkre történnek, de már a könyvtár szervezi a programot. Így lépett fel *Sopsits Árpád* is Petőfi estjével, és az Eötvös Loránd Kutatási Hálózatának is így volt idén tavasszal négy könyvbemutatója.

Bizonyított tény, hogy a könyvtárak fontos szerepet játszhatnak a városfejlesztésben, kulturális értékek, emlékek megőrzésében és ezzel egyben a helyi identitás megerősítésében is. Könyvtárunkban külön helytörténeti gyűjteményt hoztunk létre, és folyamatosan beszerezzük a Terézvárossal, Erzsébetvárossal és Budapesttel foglalkozó könyveket.

Rendszeresek és népszerűek a helytörténeti előadások és városséták, és ezért indítottunk online helytörténeti sorozatot is Terézvárosi Anzix címmel, ami a VI. kerület nevezetes épületeiről és lakóiról ad ismertetést heti szinten.

Rendezvénytermünkben folyamatosak a képzőművészeti kiállítások is. A nyitás első pillanatától jelentkeznek képző- és iparművészek, akik szívesen állítanak ki a teremben, már a 2024-es év programterve is megvan a kiállítások tekintetében és már válogatunk is a potenciális kiállítók között. Legtöbbször egy kiállításmegnyitón résztvevő művésznek tetszik meg a tér, és egyeztetünk egy későbbi kiállítás lehetőségéről.

Mára elmondhatjuk, egy jól „bejáratott” intézménnyé váltunk, ahová szívesen jönnek a művészek és az érdeklődők is egy-egy estre.

Sok pozitív visszajelzést kapunk egy-egy rendezvényünkön, a legtöbb program teltházas. Itt érdemes megemlíteni, hogy a rendezvények ingyenesek, és azt is, hogy a teltház esetünkben 50 főt jelent.

Csatlakozás szakmai rendezvényekhez

Évente megrendezésre kerül az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozat, amihez könyvtárunk is mindig csatlakozik. Kortárs írókat láttunk vendégül többször is, és helytörténet témakörben szerveztünk előadásokat.

Minden évben részt veszünk az Internet Fiesta programsorozaton is, megpróbálunk egy-egy izgalmas témát körbejárni. Így volt már előadás „Robotok a könyvtárban” címmel és idén pedig pszichológus segítségével az internet lehetőségeit és veszélyeit jártuk körül, beleértve a mesterséges intelligenciát (MI) is.

Tavaly először vettünk részt a Terézvárosi Fesztiválon, ami kitűnő lehetőség arra, hogy a könyvtár falain túl is megismerjék a könyvtárt és szolgáltatásait.

A könyvtár rendezvénylátogatói

Kezdetben az olvasóközönségünkben kiindulva szerveztük a könyvtár programjait, ezért a felnőtt és nyugdíjas korosztályt céloztuk meg rendezvényeinkkel. Alapvetően azt feltételeztük, hogy a könyvtár olvasóközönségéből verbuválódik a rendezvénylátogatók köre. Az első időszakra valóban ez volt jellemző, de idővel több olyan esemény is volt, amit egy másik intézménnyel közösen szerveztünk, így a társszervezet közönsége is megjelent nálunk, vagy olyan fellépő volt a könyvtárban, (Budapesti Fesztiválzenekar) akinek kialakult közönsége van, és őt követve jutottak el hozzánk, majd váltak a későbbiekben nálunk is rendezvénylátogatóvá. Mára a rendezvénylátogatóknak csak a fele olvasó is egyben, kialakult egy külön rendezvényekre járó közönségünk.

A mi könyvtárunkra is igaz, ami a legtöbb helyre, ahol rendezvények vannak, hogy egy-egy programon a felnőtt korosztály képviselteti magát leginkább, többségük pedig hölgy látogató. Az elégedettségmérés kapcsán figyelembe vesszük a közönség ötleteit, javaslatait, és innen nyerünk információt arról, honnan tudnak egy-egy rendezvényről, illetve milyen típusú rendezvényekre járnak szívesen. (15. ábra)

Összegzés

A Körúti Könyvtár másfél éve létező könyvtár. A mutatószámok, a forgalmi adatok, a pénzügyi bevételek oldaláról jól teljesít a könyvtár, úgy tűnik

15. ábra Faltisz Alexandra grafikusművész kiállításának közönsége; Fotó: FSZEK

az olvasók hamar átszoktak az új könyvtárba, és a szolgáltatásoknak, állománynak köszönhetően visszatérő olvasóink lettek. Jó irányba mozdultunk el a szerzeményezéssel kapcsolatban, sok új könyv már úgy érkezik, hogy előjegyezték. A kitűnő wifi szolgáltatásnak köszönhetően nagyon sokan helyben használják a könyvtárat, de statisztikailag sajnos őket nem „látjuk”.

A rendezvények látogatottsága is kiemelkedő, láthatóan megtaláltuk azokat a rendezvénytípusokat és előadókat, akik miatt szívesen jönnek egy-egy rendezvényre. Nagyon sok pozitív visszajelzést kapunk, öröm látni a csillogó szemeket egy-egy estén.

Mi nem azt tapasztaljuk, hogy manapság egyre kevesebben járnak könyvtárba, hanem azt, hogy újra divat könyvtárba járni. Van az olvasóknak egy olyan hányada, akik kizárólag tanulnak vagy dolgoznak a könyvtárban, velük napi szinten találkozunk. Úgy gondoljuk, ha egy könyvtárban adott az infrastruktúra, van elegendő asztal, szék, kitűnő wifi, megjelennek a helyben használók, jó példa erre a Körúti Könyvtár.

Másfél év elteltével is elmondhatjuk, hogy könyvtárunk „látványkönyvtárként” működik, nagyon sok szakmai csoport érkezik az ország különböző pontjairól és határainkon túlról is. A téli időszak kiváló marketing számunkra, a kivilágított könyvtár sokszor a villamoson utazókat csábítja betérésre.

Végül, de nem utolsó sorban szót kell ejteni a könyvtár munkatársairól is. Heti 50 órában két műszakban várjuk az olvasókat, rendezvénylátogatókat. Hét könyvtáros dolgozik a könyvtárban, további 1 fő felel a könyvtár tisztaságáért. Úgy gondolom, hogy a napi könyvtári szakmai feladatokon túl minden munkatárs a rendezvények

16. ábra A Körúti Könyvtár munkatársai; Fotó: FSZEK

magas szintű lebonyolítása érdekében olyan tevékenységeket is folytat, amelyek más könyvtárban nem jelentkeznek, vagy nem a könyvtáros dolga. Mi egyszerre vagyunk teremrendező, technikusok, kiállításrendező, biztonsági őrök, hiszen a körútnak nemcsak jótékony hatásai vannak.

Sok mindent csak azért tudunk megvalósítani, mert munka közben kiderült, hogy vannak a kollégáknak olyan képességei, melyek szükségesek a napi feladatok megoldásában. (Figyelemfelkeltő plakátok, hangosítás, online előadás lehetősége stb.)

Talán nem túlzás kijelenteni, hogy olvasóink, rendezvénylátogatóink az elmúlt időszakban megszerették a könyvtárat és a könyvtárosokat egyaránt. Mi biztosan értük dolgozunk! (16. ábra)

Kuczko Andrea
könyvtárvezető, Körúti Könyvtár